

Enskild motion

Motion till riksdagen 2015/16:1503

av Désirée Pethrus (KD)

Krigsmaterielexportutredningen

Förslag till riksdagsbeslut

1. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att regeringen snarast implementerar de slutsatser den parlamentariska krigsmaterielexportutredningen presenterat och tillkännager detta för regeringen.

Motivering

Efter tre års arbete i den parlamentariska krigsmaterielexportutredningen, kallad Kex-utredningen, lade utredningen glädjande nog fram ett förslag om att införa ett demokratikriterium för svensk vapenexport. Det innebär att vi sätter stopp för export av vapen till länder som i dagligt tal benämns diktaturer eller auktoritära stater. Detta har vi kristdemokrater arbetat för ända sedan vi år 2001 skrev in frågan om ett demokratikriterium för vapenexport, som ett krav i vårt principprogram.

När Kristdemokraterna kom in i regeringen 2006 hade den tidigare socialdemokratiska regeringen lämnat efter sig den så kallade KRUT-utredningen (Krigsmaterielutredningen) som avsåg att lätta på reglerna för export till länder som kränker de mänskliga rättigheterna. Det var inget som Kristdemokraterna kunde stå bakom. Snarare ville vi, i enlighet med vårt principprogram, skärpa regelverket.

Kristdemokraterna inser att Sverige behöver en stark försvarsindustri för vår egen säkerhet. En hörnsten i kristdemokratins är människovärdet och de mänskliga rättigheterna. För att kunna utöva sina mänskliga fri- och rättigheter krävs en demokrati där medborgarna kan utkräva ansvar gentemot makthavare. Därför blir det problematiskt när Sverige exporterar vapen till diktaturer och regimer som förtrycker, samtidigt som vi talar om vikten av demokrati och mänskliga rättigheter. Ord och handling hänger inte ihop. Att beväpna diktaturer bidrar inte till fred och säkerhet för vare sig människor i mottagarlandet eller för gemene man i Sverige.

Under våren 2011 tog därför utrikesutskottet initiativ till en utredning om att skärpa regelverket för vapenexport. S, V och MP kunde inte ensamma skapa majoritet för ett sådant initiativ. Men Kristdemokraterna fick med sig hela Alliansen i regeringen och därmed fick vi en bred majoritet i utskottet.

Under 2010 och 2011 pågick en debatt i Sverige om vapenexporten till bland annat länder som Saudiarabien då ett samarbetsavtal mellan våra länder skulle förlängas. Debattvägarna gick höga. Kristdemokraterna lyckades i det läget inte att stoppa förlängningen av avtalet med dåvarande regelverk. Men om de förslag som utredningen nu lagt blir verklighet, skulle vi i framtiden hamna i ett helt annat förhandlingsläge.

För Kristdemokraterna har tre frågor stått i fokus under hela processen i Kex-utredningen. Demokratikriteriet men också frågan om följdleveranser och frågan om ökad öppenhet och transparens. Vi fick i utredningen igenom en tydlig skärpning så att följdleveranser inte medges per automatik utan i varje fall måste vägas mot om utvecklingen avseende mänskliga rättigheter och demokrati förändrats i det aktuella mottagarlandet.

Många har också varit oerhört frustrerade över att inte kunna få någon information om hur ledamöter i EKR, Exportkontrollrådet röstar. De ledamöter som sitter där för de olika riksdagspartierna kan inte säga något då de idag är förlagda med yppandeförbud. Detta föreslås ändras så att de nu får berätta hur de röstat, utan att lämna ut annan eventuell sekretessbelagd information. Detta ska förhoppningsvis medföra att allmänheten får ökad insyn och möjlighet att ställa sina politiska partier till ansvar i större utsträckning än idag.

Även i framtiden kommer det att komma situationer som skapar frågetecken vid beslut av ISP, Inspektionen för strategiska produkter. Men med detta skarpare regelverk har vi försvårat möjligheten att skicka vapen till tvivelaktiga stater.

Utredningen har nu slutfört sin uppgift. Nu återstår för regeringspartierna, Socialdemokraterna och Miljöpartiet, att så skyndsamt som möjligt lägga förslag till riksdagen i enlighet med utredningens förslag. Jag menar att regeringen snarast möjligt bör lägga en proposition till riksdagen i syfte att stärka demokrati och transparens i svensk krigsmaterielexportlagstiftning.

Désirée Pethrus (KD)